

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Poziv na naročbo.

Vse gg. dosedanje naročnike, katerim naročnina poteče konec septembra in druge narodnjake vabimo na novo naročbo „Slov. Naroda“.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.

Za mesec oktober 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — kr.

Za mesec oktober 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti sprejeman „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Prvi zbor slovensko-štajerskih učiteljev

združen s prvim občnim zborom učiteljskega društva za slov. Štajer.

[Izv. dop.]

Z veseljem človek opazuje živahno gibanje mej učiteljstvom sploh in posebno mej slovenskimi učitelji. Posebno na slovenskem Štajerji so prišli učitelji k polnej zavesti ter skušajo z združenimi močmi to doseči, kar bi ne mogli posamezniki. Oni se trude narodno šolstvo povzdignoti na častno stopinjo in se tudi marljivo posvetujejo o njegovem izboljšanju.

To nam svedoči prvi zbor slovensko-štajerskih učiteljev, ki je bil 21. t. m. v Mariboru. Kljubu vsemu teroriziranju in protivnej agitaciji se je zbralo nad 70 učiteljev,

da bi se o važnih zadevah narodnega šolstva posvetovali. 20. t. m. zvečer je bilo predzborovanje, pri katerem se je odobril dnevni red zborov, katerega je sestavil odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“. Dalje se je sklenilo zboru nasvetovati za predsednika g. prof. Janko Pajka, za podpredsednika g. Kovačiča (ki pa ni drugi dan sprejel), za zapisovatelja sta bila nasvetovana gg. Kunstič in Žirovnik (Žirovnik se je pa za to čast zahvalil, češ, da bi se potem ne mogel debat tako udeleževati).

Drugi dan se je zbor pričel ob 9. uri. Lapajne pozdravlja navzoče gg. učitelje, ter mej drugim posebno poudarja važnost današnjega zbora. Potem naznanja, kaj da se je pri predzborovanju sklenilo. G. prof. Janko Pajk je bil per acclamationem izvoljen za predsednika. On prevzame potem predsedstvo zahvaljevaje se za skazano mu čast in poziva zbor, naj voli predsednikovega namestnika. Zbor potem voli per acclamationem g. Lapajneja, ki, zahvaljevaje za skazano mu čast, prevzame potem namestništvo. Isto tako sta potem bila voljena gg. Kunstič in Pernišek (ta namesto Žirovnika) zapisovatelja. G. predsednik potem pozdravlja v daljšem temeljtem govoru zbor in g. vladnega zastopnika, ter zakliče končno trikratni: Slava! na našega mil. cesarja in zbor ž njim. Potem se preide na dnevni red. Prva točka je bila: Ali je primerna sistema strokovnih učiteljev (Fachlehrersystem) po višjih razredih narodne šole v prehodnji dobi iz sedanje uravnave narodnega šolstva v sistemo, katero določujejo izgledni učni načrti.

Referent g. Lapajne obširneje govori o tem ter končno nasvetuje, naj se zbor izreče, da naj se pri petji in telovadbi že upelje strokovna sistema počenši od drugega

razreda narodne šole, ker je to potrebno, kajti vsak učitelj ni zmožen podučevati v teh predmetih in naj bi se torej tistemu to naložilo, ki to zna.

G. Pernišek pravi, da nij nikakor za strokovno sistemo v narodnej šoli, ker narodna šola ima v prvej vrsti nalogo odgajati a potem stoprv znanstveno izobraževati. Dalje pravi, da narodna šola nij srednja, v katerej je strokovništvo upeljano in se ne ozira toliko na odgojo, kolikor na znanstveni poduk. Govornik torej odsvetuje strokovno sistemo razen v onih predmetih v kojih jo je že g. referent priporočal.

Na to mu g. Žirovnik ugovarja, da je govor o višjih razredih narodne šole in navaja besede učnega ministerstva, da se večrazredna narodna šola le o tem razločuje od meščanske, da se na meščanski učni načrt lahko temeljiteje izpelje, nego na narodnej, ker so tam zmožniši učitelji. Dalje pravi, da ima vsak človek za eno stroko več talenta; eden je humanist, drugi zopet realist in torej tisto stroko veliko bolje goji, h katerej je nagnen. Torej bi se lahko na narodnej šoli učitelji mej seboj zmenili in bi si tako delo razdelili. Tudi treba da se v višjih razredih (6., 7., 8.) posamezni predmetje že znanstveno podučijo in torej treba, da v enej stroki eden in isti učenec podučuje, kar učenec in učitelju delo lajša, ker učitelj pozna učenčeve zmožnosti in oni so navajeni njegove metode. Končno pa tudi pravi govornik, da meščanske šole nadomestujejo spodnje realke in imajo dalje iste učne načrte kakor narodne 6-, 7- in 8-razredne, da je torej želeli, da se narod a približuje meščanski v smotru in če so na meščanski strokovni učitelji, bi tudi za narodno šolo bilo to jako ugodno. In potem stavi predlog, naj se sl.

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karlina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)
(Dalje.)

„Do smrti bi ne bila rekla, da take reči pri tebi doživiva“, jela sta ga zopet dražiti; njegova nezmerna jeza je jako zabavala. „Večno naj te bode sram, saj celi naš „ceh“ v slabo ime pripraviš. Ne samo, da si se tukaj zaljubil, nego meniš se tudi ženiti! To vendar vse dovoljene meje preseza.“

„Obžalujem vaja srčno, brata, da sta se ta kratek čas, kar se nismo videli, naučila verjeti babjemu klevetanju; vidi se mi sploh, da stá svojo pamet, kar nijsem bil v Pragi, dobro vtapljala v vinu.“

„Resnica je, kar sva slišala, gola res-

nica“, kričita prijatelja: „postaje hud, torej je resnica“.

„Z vama nij naravnost govoriti in rav nati.“

„Odkod prideš, trdovratni lažnjivec? Ti se pač nijsi nadejal, ko si lezel iz one hišice pod gajem, da te midva tu pri oknu stojiš s svojimi daljnogledi opazujeva, in dobro vidiva, kako navdušeno si se po njej ogledoval, ne enkrat, nego dvajsetkrat ogledal — škoda, da nijsva štela. Utaji, da tam stanuje znamenita oseba, ki ne zna samo ljudem srajce šivati, nego jim tudi boleznj zarekavati? Saj je tudi tebi zagovorila „uroke“, ali kako se to imenuje.“

Otik se je začudil, ko je videl prijatelja tako prečudno dobro podučena; Anke se naravnost nij spomenil. Pri taci razmerah pač nij bilo tajeenje mogoče.

„Ah, to je tedaj, zakar nže ves večer toliko brupa delata?“ a dejal je s posiljeno

malomarnostjo. „Vidva pač počenjata, kakor bi to bilo prvič, kar se s šiviljo milkuje!“

„Nij ena šivilja kakor druga šivilja, ljubi dečko! Tukajšnja se mi zdi modrejša od vseh pražkih, ali kakor temu tukaj pravijo, poštenejša. Prisegalo se je nama, da je to vzgled ženskega obnašanja; ako te je poljubila, kar je jako dvomljivo, in če zvečer k oknu prihaja, kar je še bolj dvomljivo: moral si jej prej dati za odmeno ženitovanjsko pismo z desetimi pričami podpisano.“

Anka je bila res jela Enefo jako zagovarjati, ko sta začela pražka gospoda o njej sumničiti.

V Otiku je vsa stara gizdalinska ošabnost po konci zvihrala; tedaj so si v Pragi ne le pravili, da si hoče vaško šiviljo v zakon vzeti, nego tudi raztroševali, najbrž od kakega njegovega tekmeča, da pri njej za-

zbor izreče za upeljavo strokovne sisteme v 6-, 7- in 8-razrednih narodnih šolah. Po tem kratkem pro in contra se sprejme predlog Žirovnikov z referentovim dostavkom skoraj enoglasno. Preide se k drugi točki: kako naj se uravna tedenska knjiga (Wochenbuch) in kaj naj obsega, posebno z ozirom na oddelke in samoučenje, kakoršni so zaznamovani v izgledeh učnih načrtih.

Ker se nij noben drug referent oglasil, poroča tudi o tej točki na kratko g. Lapajne in predlaga končno, naj se tedenska knjiga pridržuje taka kakoršna je sedaj in naj se za vsak oddelek piše v posebno knjigo.

(Dalje prih.)

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski.

(IV. seja 23. septembra.) Poslanec J. Zagorcu se dovoli odpust 14. dni. Prošnja njegova je bila pisana v — nemškem jeziku!

Adjunkt prisilne delavnice K. Drenik prosi za poplajanje plače. (Izroči se finančnemu odseku.) M. Greselj ponuja svojo graščino v Trebnjem za kmetijsko šolo, za ceno 140.000 gl. (Izroči se za to izvoljenemu odseku.)

Poslanec Kotnik izroča prošnjo po ognji poškodovane občine Vrhnika za podporo. (Izroči se finančnemu odseku.)

Čitalnični odbor vabi poslance k njim na čast napravljeni besedi v soboto 24. t. m. v čitalnični gostilnici.

Dr. Bleiweis stavi od več poslancev podpirani predlog, naj se deželna vlada naprosi, da z ozirom na čedalje očitnejše potrebe, nastavi v vsakem polit. okraju, po enega zdravnika. Deželni glavar pravi, da bode predlog postavil na dnevni red prihodnje seje, da ga dr. Bleiweis utemelji.

Grof Barbo in sodrugi stavijo na deželno vlado interpelacijo zaradi silovitosti, ki so se pred kratkim v Št. Ruperski občini od žandarjev godile. Prišli so namreč po človeka, kateri nij mogel zaradi tega, ker je bil na kozah bolan, k novačenju priti. Dasi ravno je bil fant komaj okreval, torej nij še mogel priti k novačenju in tudi nij nič povabila dobil, sta mu žandarja roke z verigo zvezala, in ga čez noč zaprla zvezanega. Tudi proti drugim kmetiskim fantom so se

godile enake surovosti. Interpelanti tedaj vlado prašajo, kaj misli proti takemu nepostavnemu ravnanju žandarmerije storiti?

Po volitvi za ljubljansko mesto poroča poslanec Murnik sledeče:

Rektificirani volilni zapisnik šteje 1241, oziroma po odštetihih onih 39, ki so vsled odlokov deželne vlade izbrisani bili, le 1202 volilcev. Mej te je tudi 43 gospodov častnikov kot volilcev všteti, izmed katerih eni nijso ljubljanski domačini in v Ljubljani od svojih dohodkov davka ne plačujejo in jim tedaj po mnenju deželnega odbora, akoravno to mnenje nij enoglasno, volilna pravica v Ljubljani ne gré. Te misli je bil tudi slavni deželni zbor, ko je v svoji drugi seji dne 28. novembra 1873 sklenil, da „da sprejetje onih gospodov neaktivnih častnikov, ki nijso niti ljubljanski domačini, niti davka v Ljubljani ne plačujejo v zapisnik volilcev za deželni zbor v postavi nij opravičeno.“

Vendar gori omenjena okoliščina izida volitve ne more predrugačiti, ker bi bil gospod poslanec pri vsem tem še dosti veliko število glasov črez postavno potrebno absolutno večino imel, če bi ga tudi nihče gospodov neaktivnih častnikov volil ne bil.

Branec gori omenjeni, lansko leto z strani neaktivnih gospodov častnikov storjeni sklep — deželni odbor nasvetuje: Slavni deželni zbor naj volitev gospoda dr. Roberta Schrey-a plemenitega Redlwertha, odobriti blagovoli.

Predlog se brez debate sprejme.

Poslanec Dežman poroča o prošnji deželnega vratarja J. Žitka za dovoljenje dveh petletnic in predlaga, da se Žitkova prošnja odbije, kar se tudi zgodi.

Poročilo dež. odbora o dodatnem načrtu postave zaradi začasnega preklica veljavnosti §. 45. postave od 29. aprila 1873. dež. zak. št. 21. in zaradi razpisave dodatne 8% dež. priklade za l. 1874. na neposredne davke se izroči finančnemu odseku.

Poročilo dež. odbora s proračunom za l. 1875 in računskim sklepom za leto 1873 deželnega zaklada in njegovih podzakladov se izroči finančnemu odseku.

Poročilo dež. odbora s proračunom za l. 1875 in računskim sklepom za l. 1873 norišno-stavbinskega zaklada se izroči finančnemu odseku.

Poročilo dež. odbora o deželnem po-

sojilu v znesku 122.000 gl. in o načinu povračila se izroči finančnemu odseku.

V odsek za poročilo o kmetijski šoli se izvolijo: Karel Rudež, gr. Margheri, gr. Barbo, dr. Costa, Murnik in dr. Razlag.

Odbor za posvetovanje preselitve okr. sodnije iz Planine v Logatec se je konstituiral in izvolil: dr. Costa za predsednika, Murnika za namestnika in vitez Gariboldija za zapisnikarja.

Prihodnja seja je v soboto.

Tržaški deželni zbor.

[Izv. dop.]

V četrtek 17. t. m. je bila, kakor je „Slov. Narod“ uže poročal, za Slovence važna seja. Na vrsti je bil predlog, po katerem bi se volilni red od leta 1850 mestnega statuta preuredil. — Deželni glavar pravi, naj bi se ta predlog dal tiskati in bi se mej posamezne poslance razdelil, kateri bi potem lahko pretrevali in preudarjali ga. Poslanci br. Pascotini, Wittman, Nadlišek in Nabergoj žele, da bi se ta reč precej prebrala; predlagatelj Hermet je res precej pripravljen in predlog prebere. — Prvi se oglasi proti tej spremembi volilnega reda br. Pascotini ter poudarja nevarnost, katera okoliščanom preti, ako bi ta predlog postava postal. Dokaže, da bi okoliščani veliko število volilcev izgubili, in bi si tudi ne mogli zastopnikov iz svoje srede voliti. To bi bila velika krivica, okoliščani tega nijso zaslužili in tudi nij nobenega uzroka, zakaj bi se jim to storilo. S to volilno reformo bi si Trst v okolici napravil sovraštvo ljudstva, ki je toliko sto let mirno in prijazno z mestom skupaj živelo.

Poslanec Burgstaler se zлага popolnem s svojim predgovornikom in podpira njegovo izjavo.

Nabergoj in Nadlišek v obširnih govorih razložita, da ona dva ne moreta podpirati postave, katera je obrnena proti njihovim volilcem.

Vladni komisar opozoruje zbor na prejšnje leto, ko je bila ista postava samo nekoliko predrugačena predlagana in sprejeta, a je vlada nij potrdila. Vlada to tudi zdaj ne bode potrdila; naglašja dalje statistične date o davkoplačevalcih in krivico, ki jo v tem oziru postava dela.

Hermet po vseh teh govorih moralno

stonj vzdihuje? Tega nij mogel trpeti! To je vrh hudobnih misli, katerim se ni smel podati in se tudi nij hotel.

„Ali je to meni podobno“, pomuzal je Otik zaničljivo z ramami. Nij mu bilo všeči, kar je hotel reči, a nij si mogel pomagati. Vendar se nij mogel dati tako neuslišano zaničevati, moral je svojo omahujočo slavo za vsako ceno zopet utrditi. Vse drugo se da pozneje popraviti, le to edino nikoli; ko je bil enkrat izgubljen v človeškem menenju, vedel je, da se več ne povzdigne. „Res škoda, da me tako dolgo poznata in še zdaj nijsta prepričana, da svojih zabav ne plačujem tako drago. Povem vama z eno besedo resnico: res sem imel čast se takoj pri prvem srečanju onemu dekletu tako zlo dopasti, da bi bila skoraj pred menoj pokleknila in bil sem tako milosrčen, da sem to obžudovanje sprejel; moram reči, prišlo mi je baš ugodno. Lehko si mislita, kako

bi se bil tu sicer dolgočasil. A zdaj potrkam na njeno oknice in poljubujem njeno svilnato lice, kadar se mi ljubi, ne da bi moral izdajati ženitno pismo in ne da bi je kdaj hotel izdajati, na to se lahko zaneseta ter povesta onim, katere to v Pragi zanima. „Res me je sram, da sem se moral pred vama izgovarjati in da moram še le bog ve kako dokazovati, da se mi o ljubezni in svatbi niti sanjalo nij, to je vse le igra . . .“

Ko sta prijatelja videla, da je res razdražen, obrnila sta končno govor na drugo, saj ga v resnici nijsta hotela razjeziti.

„Vendar se nikar takoj tako ne jezi, prijatelj, saj to nij tvoja navada“, preglašala sta ga; „kaj nij dovoljena mej prijatelji kakor smo mi, mala šala? Nikoli nama nij na misel prišlo, v resnici smejeti se ti in pražkim našim znancem še najmanj,

Tam nihče ne govori o kaki tvoji ljubezni ali še celo o svatbi; s čemer sva te dražila, to sva si zmislila čakaje na tebe in ker sva slišala od vaše dekle, da obiskuješ popoldne navadno rodbino tam pod hosto, kjer je neká hčer, ki je kakor je videti, vzor vse popolnosti; kajti nemudoma naj je zavrnila, če sva se količkaj in še tako nedolžno o njej šalila. Pred nama so bili tvoji izgovori, katere si nama tako grenko povedal, res odveč; ne moreva razumeti, da najinega namena nijsi takoj izpregledal. Saj se menda poznamo dovolj, nij ti pač treba nama bog ve kako trditi, da si se s tako deklino le pečal, da ti čas preide. Povej, kako bi se v resnici mogla domišljevati, da bi bil tak, da bi si vzel hčer nekega vaškega čapkara, katera šiva za ljudi in jim zraven tega vse mogoče bolezni zarekuje? Tako dekle in doktor Mrakota — nij to za popokati — nikar, rajši o tem več ne govorimo.

premagan opravičuje svoj predlog na vse kriplice ter si ga drzne imenovati: ravnopravnosti popolnem primerni!

V petek 18. t. m. je bila špeciialna debata o tej „reformi.“ Hermet kot poročevalec prebere predlog, ki ga je izdelal tako, da bi postavši volilni red, popolnem slovensko okolico uničil. O prvi točki Hermet navaja, da kdor zaporedom pet let nij plačal v redu davkov, izgubi volilno pravico.

Vladni komisar se temu upira.

Br. Wittman predlaga, naj bode samo za eno leto tako urejeno, ne na pet. A ta predlog je padel, ker je samo 9 glasov dobil.

Hermet dalje predlaga, da vsi volilci naj bi bili uvrsteni v tri razrede skupaj.

Burgstaler temu nasproti zopet podarja, kaka krivica bi se okoličanom godila s to novo volilno naredbo. On pravi, da mnogi poslanci iz okolice bi imeli bolj pravico naglašati, da smo ena komuna, a vendar imamo različne interese, namreč za mesto in za okolico. Predno novo volilno postavijo delate, morali bi tehtno pretresovati, koliko je potreba okolici poslancev in koliko mestu. Potem še le bi se imeli predlogi postaviti. On bode glasoval proti vsakemu predlogu o volilni reformi.

Br. Wittman tudi dokazuje v dolgem govoru krivico, katera bi se okoličanom storila ter odgovarja raznim motiviranjem Hermetovim, posebno kar je govoril o davkih, katere plačujejo meščani, rekši deželni zbor nij kupčevalec ali trgovec, da bi le na materialno korist gledal, nego mora tudi gledati, da se državljanom ne godi nikaka krivica. Tudi okoličani morajo po svojem plačevati davke in zato imajo državljanske pravice, katere se jim krajšati ne smejo.

Dr. Franelič se slaga s svojim predgovornikom, ker po smislu nove postave okoličani izgube še te poslance kar jih imajo.

Nabrgoj ne more na noben način odobravati postave, katera tako hudo okoličanom škodovati hoče.

Tudi ne vem — pravi — katera avstrijska vlada bi mogla sankcionirati take postave, katere svete pravice slovenskih okoličanov v blato gazijo. Ako bi ta postava bila odobrena in bi potem volitve tako iz-

Daj nam narediti kakšen punč, Otik, da zapijemo ta neumni razgovor.“

Otik jima nij verjel, da je vse kar sta govorila, le njun izmislik; ali bil je vesel, da sta prestala s svojimi neprilničnimi šalami, ter da menijo začeti o čem drugem. Radovoljen je odprl dveri, da bi zaklical Anko; tu je zaslišal na mostovži nek čudni glas kakor pobiti jok. Šel je bližje, da bi zvedel, kaj je; in zapazil je v mraku Jenika na ograji mostovža ležečega in glasno jokačega. Mati Mrakotova ga je denes dalje nego navadno na dvorci pridržala, da bi Anki pomagal tuje gospode posluževati. Gospodarica ga je poslala s polnim vrčom pive gori, a on se je bal vstopiti, ko je slišal, da so v sobi v živim razgovoru. Bal se je, da bi se doktor ne zagrozil zopet nad njim in postavil je tedaj vrč k vratom čakaje, da si pojde Anka po ploščice ter na mesto njega vrč tja ponese. Tako je slišal nehotično odlomke pogovora in kmalu spoznal, o kom govore.

(Dalje prih.)

pale, kakor bi drugače ne mogle, bi ne bili okoličani nikjer zastopani, okoličani ne bi pripoznali nikakoršnega zastopa, oni ne bi imeli ne občinskega (mestnega) niti ne deželnega zbora.

Nadlišek tudi govori proti postavi in reče, da okolica ne bode nikdar akceptirala take „reforme“. Okoličanov ne more zastopati kak mestjan, ki nema nikakoršnega pojma o okolici in njenih potrebah.

Dr. Consolo govori, da bi bilo dobro, da bi se predlogi br. Wittmana dobro v pretres vzeli, namreč, da bi bili istinito zastopani davkoplačevalci po svojih zastopnikih v pravem pomenu. Vendar pa je za to, da bi „inteligentni“ volilci, akoravno manj davka plačujejo, morali biti v višje razrede uvrsteni, ker jim to uže socialno stanje odkazuje, v mestu kakor v okolici. Treba je tudi pretresovati, je-l pravica, da se taki predlogi stavijo, potem sumniči Wittmana, ki krepko odgovarja.

Predlog se potem še enkrat odseku v pretres izroči. Kdaj pride zopet na dnevni red, to se ne more vedeti; akoravno čutijo Hermet in njegovi laški privrženci, da bodo le tlako delali in prazno slamo mlatili, vendar se ne bodo dali ustrašiti stvar prej ko bode mogoče zopet v zbor prinešti.

Zagrizene lahone močno srdi, da se toliko opozicije proti njim dela in posebno da sta Nabergoj in Nadlišek tako neustrašljivo in rezko proti laškim nakanam govorila. Pravični starček br. Pascotini pa je bil tu vse časti in hvale vreden, da je brezpristransko meč pravice za Slovence v okolici potegnil, ter dokazal, da njegovi kolegi ne razumejo ali nečejo razumeti, da je pravica vsem ljudem in narodom ljuba.

Pl. Wittman pak je tudi, akoravno stoprv letos izvoljen, pokazal, da se ne da slepo voditi stranki, katera bi rada vse terorizirala, kar se jej ne uklanja.

Pogrešali pa smo v tem boju od Slovencev voljenega poslanca dr. Lozarja, kateri je kakor se govori v najvažnejšem stanju borišče — zapustil, ter se baje odpovedal poslanstvu, kar mu je menda uzrok prenapeta klerikalnost in si morda v greh šteje da sedi mej liberalci in pametnjaki. Ako je res odstopil, naj vsaj tudi oficijalno naznani, da si zbero okoličani drugega, kateri ne bode ob času hudega boja za narodno stvar slovensko orožje od sebe vrgel in za grmom mirno gledal, kako mala četa njegovih tovarišev bije boj proti krutemu lahonizmu.

Tudi gospodin „Mucha“ nij odprl niti ust zoper predlog.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. septembra.

Deželni zbori se povsod dozda mirno vrše, celo na Moravskem, kjer so bile lani burne debate Čehov z Nemci.

V **Spodnje-avstrijskem** je 722 šol več kar so nove šolske postave.

Iz **Tirolskega** se „Volksfreund“ piše, da tam čedalje bolj izprevidajo, da s federalizmom, kakor so si ga dozda mislili, ne bode nič.

Dunajski „Tagblatt“ je bil 21. sept. konfisciran zaradi članka proti avstrijskemu sodništvu.

Magjarski list „Hon“ organ levega prinaša uvodni članek, v katerem terjaja, naj se slaboten ogerski minister odpravi, a ban

naj bode odgovoren Ogorskej. S prvim bi Hrvatje pač zadovoljni bili, ali z drugim valjda ne bode.

Vnanje države.

Francoski listi pripovedujejo, da je dobil Bazaine res, ko je še v zaporu bil, od Don Karlosa povabljenje, naj prevzame kako poveljništvo v njegovi armadi in da je pripravljen prej ko moč na Španjsko oditi.

Španjska oficijalna „Gaceta“ objavlja dekret o novi organizaciji armade, ki povišuje tudi plačo vajakov, ki so na boriščih. — „Politica“ pozivlja zunanje oblasti, naj se zedinijo ter pomagajo Španiji premagati Karliste. — Karlisti v enomer oškodujejo železnice in telegraf. Moriones žuga Karlismom iz doline Carrascal. Prehodi čez Ebro so obstraženi.

Iz **Rima** se dementira, da se ima Bonghi imenovati za naučnega ministra. Bonghi uživa kot advokat, kot profesor in kot izdajatelj milanske „Perseveranze“ veliko spoštovanje, on je prebrisanega duha, a ob enem — odločen prijatelj Francozov, in ko bi v kabinet vstopil, bi to povečalo francoski vpliv v kabinetu. — Iz Neapela se poroča, da se je tam zaprl osemdeset članov slaboznane „Camorre“. Morebiti je to ravnanje v zvezi z dogodkami v Siciliji. Tam nij le strašno veliko roparjev, nego še nekaj drugega kisa. Nedavno so bili grofa Bari in Caserta in pa vojvoda iz Parme pri Don Karlosu. Z njim so govorili o njegovem dednem pravu na Francoskem, ter so je priznali. Dalje jih je pa tudi ta bandit vseh banditov podučil, kako najlože vržejo kravo bakljo meščanske vojske v mirno in srečno Italijo. „Köl. Ztg.“ je dobila iz Parisa sledeči telegram: „V tukajšnjih klerikalnih krogih se pričakuje, da vzplamti te dni v Siciliji burbonski upor. Popotovanje brata neapolitanskega kralja in nečaka grofa Chamborda k Don Karlosu je s tem v zvezi.“ Lehko je. V Siciliji je jako veliko banditov, da se iz njih lahko naredi majhena armada. Saj je tudi sveta vojska žeganega pretendenta sklepala iz samih pocesnih lupčev in odsluženih tatov.

Od **Bismarcka** inspirirana „National-Ztg.“ poroča glede senzacijskih telegramov iz Kopenhagena, da se državna vlada vedno trudi, z Dansko ostati v prijateljskih razmerah. Danska vlada sama zagotavlja, pravi Bismarckov organ, da nij s časnikarskimi manevri v Kopenhagenu v nobeni zvezi, da je rovanje danskih upornikov v severnem Šlezviku imelo za nasledek izgnanje več Dancov, da pa to ravnanje nema generalnega, nego individualni obraz in tudi nij moglo prouzročiti diplomatskih obravnavanj, ker Nemčija tudi brez navedenja uzrokov inostranske podanike lahko goni iz dežele. — Tudi „Morning Post“ poroča iz Kopenhagena, da nemška vlada nij še nobenega danskega podanika izpodila iz Šlezvika.

Domače stvari.

— (Učitelji) so te zadnje dneve posebno na sebe pozor obrnili. V Ljubljani in tudi v Gradci so deželne učiteljske konference, o katerih po svoji dolžnosti še več poročamo.

— (Na učiteljsko pripravnišče v Ljubljani) pride za učitelja Jakob Predika, Slovenec, dozda učitelj na meščanski šoli v Celji.

— (Slovenski slikar Janez Šubic) je v slikarski akademiji v Benetkah v zadnjem kurzu te šole dobil izmej vseh součencev prvo darilo in izvrstno spričalo zrelosti. Upamo, da ta mladi mož z enako marljivo stjo v učenju nadaljuje in napredovanji, da postane mojster v umetnosti sebi na korist in slovenskemu narodu iz katerega je vzrastel.

— (Pogreb.) Predvčeranjem so pokopali sina g. Lenčeta iz Lavrice pod Ljubljano, katerega nesrečno smrt smo poročali. Pri tem je pogrebni zavod gospoda Doberleta zopet sijajno izkazal se in zaslužil vsega priporočanja.

— (Kmetijski kurs v Gorici) se je za učitelje pričel 21. sept. in bode trajal do 20. oktobra t. l. V to šolo sta poklicana iz Kranjskega samo dva učitelja. Ravnatelj tega kurza je dr. Mona. V slovenskem oddelku v katerem posluša 21 učiteljev, predavata gosp. Povše in Kuralt. Prvi podučuje o geologiji, o zboljšani zemlje in o gnojenji taiste. Gospod Kuralt predava fiziko s posebnim ozirom na klimatologijo in kemijo s posebnim ozirom na anatomijo in fiziologijo. Za praktični poduk je na teden po en izlet odločen.

— (Iz Solkana.) Solkanska čitalnica napravi soboto 26. septem. velik ples. Ožja družba narodnih fantov plača plesne stroške; vsa vstopnina je namenjena pogorelcem Čepovanskim. Vstopnina znaša 1 gl. za moško osebo. Človekoljubni radodarnosti se ponuja tu priložnost. Pri plesu svira vojaška godba 52. peš-polka Franc-Karola. Nadejati se je, da se bode mnogo povablencev udeležilo, posebno ker gre za tako blag namen.

— (Iz Ljutomera) se nam poroča: Tudi pri letošnji šolski veselici se je videlo, da naša šola vrlo napreduje. Otroci so v lepi slovenščini govorili in deklamovali in posebno lepo je bilo čuti dobro vbrano petje pod vodstvom g. Žirovnika. Kaj dobro so se obnesli učenci učitelja Perniškega. — Pri nas se bo vendar zidalo novo šolsko poslopje. Vsled sklepa krajnega šolskega sveta se baš zdaj ima kupiti za to primerni prostor g. Kukovca. Deželni šolski svet je vprašaje želel, da bi krajni šolski svet nemščino kot učni jezik v naše šole vpeljal. Toda na take limanice niso hoteli iti naši možje (še nemškutarji niso tega terjati upali), in izrekli se za sedanjo naredbo, po kateri je slovenščina učni jezik, a nemščina samo predmet v višjih razredih. Tako je prav.

— (Umeteljnost mazačev.) Z Gorénjskega se nam piše: Po navadi mazači à la Ostriženec skrivajo svoje „črne bukve“ in svoje „zagovore“ le nerazumljivo mimrajo, kadar hočejo „gadji strup panati“ ali sploh kaj ozdraviti. Posrečilo se mi je pa vendar dobiti od nekega takega mazača formulo, s katero on „kri ustavlja“. Napišem Vam jo po njegovi ortografiji. Glasi se: „Nej bu na tebi zapisanu tu svetu slatku jeme. Jest tebe

vstavim skuis te besede, ozhe je biv malnar sin glih taku, kral David glih taku. Zhe so te tri dushe ferdamane, taku le tez, zhe pa ne, pa nimash kapelze pertezht. iest te sagavarim v jemen boga ozheta jen sina jen svetiga duha: tu je sa kri ustavit, kadar zhe vtezht.“ Pa takim sleparjem nekateri več verjamejo nego pravim zdravnikom! Omike treba!

Razne vesti.

* (V Hamburgu) so meščani in odlični gostje prav srčno sprejeli Payer-ja in dr. Kepesa ter druge potnike na severni pol, ki so se z ladijo tja pripeljali. Vse ladije v luki so imele zastave. Weypreht je prišel po drugem potu v Hamburg. Pri banketu njim na čast je bilo 240 gostov. Payer pripoveduje čudne reči. Najdena dežela je velik arhipel, posamezne otoke so imenovali po Rudolfu, grofu Wilčku, Zichy-ju, Petermannu, Deaku. Ko je bila ladija v ledu zamrznena, so bili zmirom pripravljeni zapustiti jo. Ko so jo sklenili zapustiti, vzel je vsak soboj le kar je bilo najbolj treba. Vlekli so seni tako daleč po ledu, da so zopet do vode prišli in seni pustili ter s čolni naprej veslali.

* (Razstava nosov.) V Otakringu je nek nekdanji ljudski pevec razstavil velikanško število nosov. Na odru v neki gostilnici je stalo namreč okolo osemdeset osov z čudnimi nosovi vsakovrstne velikosti in barve, o katerih je sodilo sodišče peterih mož jako resnobno. Prvo darilo izmed treh je dobil nek strašansk, kakor vijolica višnjev nos, katerega nosilec je nek dunajsk brivec, drugo neka perica, tretje pa nek mesar iz Otakringa.

* (Nesreča.) V Fall-Riveru, v severni Ameriki, je požar uničil malin. Zgorelo je 29 osov, 30 pa je opečenih. Škoda znaša 500.000 dolarjev.

Razpis.

Služba pevovodje čitalnice ljubljanske združena s stopnjo kapelnika dramatičnega društva se oddaja. Stalna letna plača je 600 gl. in dve benefi. Ponudbe z dotičnimi spričevali sposobnosti naj se pošiljajo najdalje do konca meseca septembra podpisane odboru.

V Ljubljani 18. septembra 1874.

Odbor „Dram. društva“.

Zahvala.

Ljutomerskim damam se za mnogo kruha in drugih pekarij, darovanih šolski mladini pri šolski veselici v imenu razveseljene mladice spodobno in pristržno zahvaljujem.

J. Lapajne.

V Gradci 23. sept. 1874.

Tuji.

22. septembra:

Evropa: Svira iz Novi. — Lah iz St. Petra. — Blam iz Dunaja. — Majer iz Mengša. Pri Slonu: Plaj iz Ptuja. — Guber, Donzer iz

iz Dunaja. — Murgel iz Lašč. — Predica iz Celja. — Ukmar iz Grada. — Schuler iz Goenjskega. — Kovačič iz Trsta. — Dermelj iz Cerknice. — Boheim iz Dunaja.

Poslano.

Vsem belnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni
Revalesscière du Barry

v Londonu.

Izvrstna zdravilna hrana Revalesscière du Barry odstrani vse bolezni; namreč bolezni v želodcu, v živcih, v prsih, na pljučih, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, navāl krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, scahno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovale.

Spričevalo št. 73.621.

Na Dunaji, 1. februarja 1871.

Neskončna hvaležnost do Vas mi daje povod, Vam te vrstice pisati. Bil sem skozi štiri mesece od strašne naduhe trpinčen; nikdo mi nij mogel olajšanja dati, dokler nijsem na svet prijatelja Vaše izvrstne Revalesscière vzel, ki me je od tega zlega temeljito ozdravila.

Feliks baron pl. Clarov.

Spričevalo št. 65.715.

Paris, 11. aprila 1866.

Moj gospod! Moja hči, ki je izredno trpela, nij mogla prebavljati niti spati; nespečnost, slabost in nervozna razburjenost jo je prevladovala. Ona se nahaja celo dobro po čokoladi Revalesscière, ki jo je popolnem ozdravila, ima dober tek, dobro prebavljivost, pomirjene živce, zdravo spanje in trdno meso ter je zopet dobre volje.

H. de Montlouis.

Spričevalo št. 73.800.

Mohač, 20. decembra 1871.

Tri mesece sem Vašo slavnoznano „Revalesscière“ užival in po tem od večletne zlate žile ozdravel, ter sem to izvrstno sredstvo enemu svojih prijateljev v rabo pripočil. Prosim torej, da blagovolite takoj poslati 2 funtno škatlico za mojega prijatelja pod mojim Vam že znanim napisom po poštne podvzetji.

Z vsem spoštovanjem

Jož. Ulllein stavitelj.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlja.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 24. septembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gl. 40 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74 „ 25 „
1860 drž. posejilo	109 „ 75 „
Akcije narodne banke	991 „ — „
Kreditne akcije	250 „ — „
London	109 „ 65 „
Napol.	8 „ 78 „
C. k. cekini	— „ — „
Srebro	103 „ 70 „

V c. kr. avstrijskih državah od visocega ministerstva notranjega koncesionirana

orlova linija.

Nemško transatlantično parobrodno društvo v Hamburgu.

Direktno poštno parobrodstvo

od **Hamburga do Newjorka**

brez da bi se mej potom v lukah mudili,

z nemškimi poštami parobrodi I. razreda, vsak po 3600 ton in 3000 efektivne konjske močij.

Herder 1. oktobra. Goethe 29. oktobra. Herder 26. novembra.
Schiller 15. oktobra. Lessing 12. novembra. Schiller 10. decembra.

Pasazne cene: I. kajita pr. r. t. 165, II. kajita pr. r. t. 100, zwiischendeck pr. r. t. 30.

Natančneje povedo agenti društva kakor tudi

Direkcija v Hamburgu, St. Annen 4,

v Ljubljani: Karel Achtschin. (172—7)

Pisma in telegrami naj se adresirajo: „Adler-Linie — Hamburg.“

Grozdni cukur

v najboljši kvaliteti

se zmirom dobiva pri

Jan. Nep. Plautz

v Ljubljani, na starem trgu štev. 153—154,

kateri tudi svojo

specerijsko zalogo, špirit, žganje, rosoglio in napravljanje jesiha

najbolje priporočuje.

(257—3)